

Škola má být připravena na dítě, ne dítě na školu, říká autor návrhu zákona upravujícího počet odkladů

Mgr. Věra Havlíková

Počet odkladů školní docházky se má výrazně snížit. Zajistit by to měla novela školského zákona, kterou předložila skupina poslanců na základě návrhu ministerstva školství. V současnosti dostává odklad až čtvrtina všech budoucích prvňáků. Nově by odklady měly být uděleny pouze ve výjimečných případech. Ptali jsme se Pavla Klímy, autora návrhu novely o OŠD, jaké změny čekají nejen mateřské školy.

Jste hlavním autorem variantního řešení návrhu novely školského zákona, kterou vláda na podzim schválila. Jaké jsou hlavní důvody tohoto návrhu?

Ano, jsem hlavním autorem návrhu, který je výsledkem dlouholetých zkušeností a spolupráce odborníků z praxe. Sám jsem byl 18 let ředitelem jedné jihočeské školy a školky. Hlavním důvodem je **odstranit stávající nesys-**

temu prvního ročníku. Nebojím se říct, že se jedná o adaptační ročník.

Jaká jsou hlavní systémová opatření, která jsou součástí novely?

Nechtěli jsme pouze legislativní změny, které se týkají například data narození odkladových dětí, ale rozhodli jsme se doprovodit je dalšími opatřeními, která zavádí do reálného prostředí školy strategii 2030+:

stranění klasifikace v 1.–2. ročníku s důrazem na formativní hodnocení.

Jaké navrhované změny čekají předškolní vzdělávání?

- Povinné depistáže školní zralosti v předškolních třídách, které budou realizovány ve spolupráci s pedagogicko-psychologickými poradnami.
- Práce s dětmi na základě individuálních potřeb identifikovaných při depistážích.
- Předávání informací o dítěti při přechodu do základní školy, aby se zabránilo ztrátě důležitých údajů.

Druhý balíček je určen pro poradny. Co se změní?

Také poradny změnami mnohé získají. Připravili jsme:

- Jednotnou metodiku diagnostiky školní zralosti, která zajistí transparentnost a kontrolovatelnost procesu.
- Možnost se díky depistážím více soustředit na děti s vážnějšími problémy.
- Legislativní oporu, která zamezí „odkladové turistice“.

„První ročník má být adaptační, odstraňujeme proto motivaci známkou, a naopak se soustředíme na přirozenou motivaci k učení.“

témové prvky vzdělávacího systému, kde odklady školní docházky dosahují 25 %, což je zcela mimo evropský standard (běžně kolem 5 %). Cílem je systém uspořádat tak, aby odklady nebyly zneužívány. Snažíme se otočit filozofii, že dítě má být připravené na školu. Škola musí být připravena na dítě. Jde nám o **plynulý přechod dítěte** ze školky do školy a zároveň o změnu filozofie

- **Předškolní vzdělávání:** Zavedení pravidelných depistáží školní zralosti v mateřských školách a systematická podpora dětí, které potřebují pomoc, již v předškolním věku.
- **Poradny:** Zavedení jednotné metodiky pro posuzování školní zralosti a omezení tzv. odkladové turistiky.
- **Základní školy:** Zavedení asistentů pedagoga v prvních třídách a od-

Velké změny čekají i první dva ročníky základní školy. V čem?

Již jsem zmínil, že první ročník má být adaptační. To neznamena, že by se děti nic nenaučily. Pouze odstraňujeme motivaci známkou a soustředíme se na **přirozené motivace k učení**.

- Odstranění klasického známkování v prvních dvou ročnících, které bude nahrazeno formativním hodnocením.
- Zavedení podpůrných opatření, jako jsou asistenti pedagoga, zejména v prvních třídách.
- Vzdělávání přizpůsobené individuálním potřebám žáků, nikoliv jednotnému výkonovému standardu.

Může systematická práce s dětmi v předškolním vzdělávání přípravnou třídu plně nahradit? A počítá se s možností výjimečně přípravné třídy při vybraných ZŠ ponechat?

Systematická práce by měla přípravnou třídu plně nahradit, ale s možností jejího ponechání v lokalitách, kde není plně pokryta docházka do mateřských škol. Rušení přípravných tříd je naplánováno až na rok 2029, aby se vytvořil čas na přechod k nové praxi. V roce 2029 posoudíme, zda přípravné třídy nebudou zcela zbytečné.

Co dalšího se bude muset připravit? Bude nutné:

- Proškolení pedagogů v MŠ i ZŠ na práci s individuálními plány a formativním hodnocením.
- Zavést systém podpůrných opatření a jednotnou diagnostickou metodu pro poradny.
- Posílit komunikaci mezi mateřskými a základními školami.

Promítnou se připravované změny i v pregraduálním vzdělávání pedagogů?

Ano, plánuje se začlenit nové přístupy, jako je formativní hodnocení a práce s heterogenními kolektivy, do přípravy budoucích pedagogů, aby byli lépe připraveni na změny v praxi. O náplň na pedagogických fakultách se nebójím, musíme především pracovat s učiteli, kteří za katedrou stojí dnes.

Jak je plánován časový rámec, tedy náběh navrhovaných změn?

Změny mají být zaváděny postupně, věřím, že ředitelé i učitelé ocení rozložení v čase, a tudíž předvídatelnost, která nám dnes ve školství tolik chybí. Navrhujeme:

- Legislativa by měla být schválena do léta 2025.
- Odložená účinnost na rok 2027 pro proškolení pedagogů a zavedení podpůrných opatření.
- Plné spuštění reformy se očekává do roku 2029.

Co byste popřál pedagogům pro podporu jejich práce?

Pedagogům bych popřál hlavně dostatek energie, trpělivosti a **podpory od systému i rodičů**. Také věřím, že nové přístupy zlepší pracovní podmínky učitelů a vytvoří pozitivní atmosféru ve školách, která bude přínosná jak pro pedagogy, tak pro žáky. Bez učitelů a jejich kreativity žádnou změnu nikdy prosadit nedokážeme. Zaslouží si náš obrovský respekt.

Autorka rozhovoru spolupracuje externě s redakcí.

Mgr. Pavel Klíma

dlouholetý ředitel ZŠ a MŠ a poslanec PS Parlamentu ČR, hlavní autor poslanceckého návrhu novely školského zákona, která chce mimo jiné omezit počet odkladů školní docházky.